

Виходить у Львові
щодня (крім неділь і
кр. кат. свят) о 5-ій
годині по полудні.

РЕДАКЦІЯ і
Адміністрація: улица
Чарнецького ч. 10.

ПИСЬМА приймають
ся лиш франковані.

РУКОПИСИ
звертають ся лиш на
окреме жадане і за зво-
женням оплати почт.

РЕКЛЯМАЦІЇ
незапечатані вільні від
оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата у Львові
в бюрі дневників па-
саж Гавсмана 9 і в ц.к.
Староствах на про-
вінції:

на цілий рік К 4-80
на пів року К 2-40
на чверть року К 1-20
місячно . . . К—40
Поодинокое число 2 с.

З почтовою пе-
ресилкою:

на цілий рік К 10-80
на пів року К 5-40
на чверть р. К 2-70
місячно . . . К —90
Поодинокое число 6 с.

Вісти політичні.

До ситуації. — Дальші наміри правительства. —
Італійський ювілей. — Побіда російської ди-
пломатії.

Вчора відбували ся в ріжних парламентарних клубах засідання, на яких раджено над становищем, яке треба заняти по послідних подіях. Крім німецького національного союзу, о чім ми вчора доносили, зібрало ся на нараду Коло польске і перевело дискусію над теперішнім предложенням. Всі бесідники зазначували, що сподіване розв'язане палати послів є неоправдане ані конечне. Розв'язане палати мусить вести до анархії. Вкінці ухвалило Коло поручити польській парламентарній комісії видати маніфест по розв'язаню парламенту.

Комітет молодоческого сторонництва ухвалив похвалити поведєня чеських послів і постановив вибрати виборчу комісію, котра займе ся передвступною працею до близьких виборів.

Клуб руский на вчерашнім засіданю ствердив, що палата послів не заслужила на те, аби правительство так з нею поводило ся. Розв'язане палати було би неоправдане, вина паде на правительство, котре за мало дбало про по-

лагоджене непорозумінь. На случай розв'язаня палати буде виданий маніфест до народу руского.

Вчора відбула ся рада міністрів, котра мала рішати предложєня, які належить зробити Короні. — Віденські часописи кажуть, що справа розписаня нових виборів ще не рішена. Не виключена річ, що вибори відбудуть ся аж в осени. — „Insbrucker Nachrichten“ доносять, що бар. Бінерт предложить Короні розв'язане палати з приміненем §. 14. До димісії кабінету не прийде, особливо що вже перед відрочєнем палати бар. Бінерт поставив кабінетне питання, якого Корона не приймила. Вибори мають відбутися аж в осени.

З нагоди торжества 50-літя з'єдинєня Італії відбули ся в понеділок рано на Капітолю в Римі торжественні збори. Палати: сенаторска, консерваторів і музейна були святочно прикрашені. Перед входом уставлено чотири бальдахими з червоного шовку. Велика сенаторска саля представляла імпонуючий вигляд. В глибині уставлено королівський престол, по обох его боках прапори 14 округів Риму і державну хоругов. Невподалік престолу на підставах погрудя Віктора Емануїла, Мацініого, Кавура і Гарібальдіого.

О 9 годині рано почали в'їздити ся запрошені гості. Проходили они шпаліром, який

творила пожарна сторожа та муніципальна гвардия, дальше сходами вистелєними килимами і замазаними пальмами, а відтак із ріжних саль доходили до сенаторської салі. О 10 годині рано з капітолинської вежі відозвав ся історичний дзвін „La patorina“, на знак, що королівський почот вийшов з Квіринаду. Посадник Натан з заступниками та муніципальними радниками, президенти сенату і палати з депутованими обох законодапних тіл, президент міністрів з усіми членами правительства подали ся перед вхід до палати музею на привіт королівської пари. Небаром прибув королівський почот витаний звуками срібних труб кирасерів і народним гимном.

Короля, в товаристві королевої і кн. Аости, гр. Турина та кн. Генуї в окруженю двора, повитали начальники властей, а відтак він удав ся до церемоніальной салі. Присутні привитали двір ентузіастичними окликами. Король засів на престолі. Посеред гостей були шефи заграничних місій, президент кабінету, лицарі ордера Аннунціати з своїми дамами, всі підсекретарі, начальники державних і муніципальних властей, офіцери висших ранг, президенти обох палат, депутовані і сенатори та дами двора. Король виголосив бесіду, в котрій згадав про тих великих мислителів, героїв і мучеників, котрим Італія завдячує свою вітчизну. Король

11)

Дещо з техніки.

Написав — К. Вербин.

(Дальше).

6.

Винахід парової машини.

Ніхто не заперечить того, що різництво зійшло нині на другий плян, а на перший висунув ся промисл. В деяких краях дійшло навіть до того, що нині нема майже кому робити коло рілі і треба спроваджувати робітників з далеких сторін, бо місцева населєня, замість робити коло рілі, шукає зарібку у фабриках, а фабрики висунули ся нині на перше місце.

Але які би то й не були фабрики, а ніяка з них не може обійти ся без парової машини. Парова машина стала ся душею промислу, бо дала нам силу, при помочи котрої можемо давні ручні виробы заступити виробами машин і виробляти їх не лиш далеко ліпше але й скорше та в далеко більшій скількості. В тім то й найбільша різниця межи давним рукодільництвом а нинішнім промислом фабричним. Але той перелом не настав безпосередно з винайденем парової машини. Він єсть далеко пізнійший, бо підчас коли від винаходу парової машини минуло звиш 200 літ, то перші початки машинного промислу сягають ледви до початку 19. столітя.

А хтож винайшов парову машину? — Здавало би ся, що се питання зовсім алишне, бо се справа ніби загально звісна; а однак мимо того, ще й до нині погляди не однакові, бо підчас коли одні кажуть, що парову машину винайшов Англієць Джеймс Ватт, другі обстають при тім, що винахідником єє єсть Француз Денис Папен (Denis Papin). Отже чия правда?

Межи Французами а Англієцями вели ся довгі літа спори о то, хто єсть винахідником парової машини, аж остаточне рішене випало таки в користь Франції. Коли в 1829 р. французский учений Араго перший раз звернув увагу на то, що винахідником парової машини був Денис Папен, удало ся єму многими письмами против Англієців доказати, що першенство винаходу належить ся Папену. Доказом сего нехай послужить слідуоча коротка історія сего винахідника.

Папен походив з протестантської родини і був сином урядника. Він родив ся в 1647 р. в місті Бльоа (Blois) і учив ся фізики і математики на університеті в Анже (Angers) та був через якийсь час асистентом славного в тих часах астронома і фізика Гайхенса (Huyghens). Пізнійше був він в Англії і Італії. Задлятого, що у Франції під ту пору переслідувано протестантів, не міг він до краю вернути та й его свояки винесли ся з краю і осіли в Німеччині в містах Марбурзі і Кассель.

В 1688 р. приїхав був Папен з Англії до свояків в Кассель і при сій нагоді представлено єго тодішньому гескому володітелю, ландграфу в Гессен-Кассель, Каролеви, котрий

заінтересував ся працями Папена і надав єму посаду професора математики і гідравліки в Марбурзі. Папен повістав в Марбурзі і Касселью через 20 літ і тут удало ся єму з весною 1706 р. пустити в рух першу парову машину. А то ось як до того прийшло.

Ще коли Папен був в Парижі асистентом Гайхенса, займав ся він будовою машини Гайхенса до помпованя води, порушуваної за помочию стрільного пороху. Подішньому французскому королеви захотіло ся було наводнювати свій парк у Верзалю водою з ріки Секвані і до того треба єму було машини до помпованя. Гайхенс предложив королеви проєкт своєї машини а Папен яко єго асистент мав ту машину показати і виєнити міністрови Кольбертові. Машина показала ся невідповідною, але Папен мав нагоду научитись на ній, як можна би зладити парову машину. Коли він пізнійше був в Гессії, захотіло ся чеському володітелю, подібно як свого часу французскому королеви, мати також машину до помпованя води на великі розміри; лиш як тамтому хотіло ся помповати воду до парку, так сему на відворот забавло ся осушити багністі ґрунти під парк і випомповати з них воду, котру не можна було спустити. Отже професор Папен мав зладити машину до помпованя води. Він придумав дійсно т. зв. геску помпу, а єї мала порушати Гайхенсова машина королева, котру він підняв ся приправити. Збудовано дійсно нову машину а коли прийшло до проби, то показало ся, що помпа єсть знаменита, але машина,

днів перед крадіжкою він сів був з готелю а критичного дня виділи его як кругив ся коло готелю.

— Дрібні вісти. Весна вже на правду розпочала ся. Вже другий день маємо у Львові дуже красне тепле веремя а теплота доходить до 15 степенів. — Адольф і Кароль Благут, купці в Стрию, збанкрутували. — На двірці Підзамче покинув хтось куферок повен одіня, біля і дрібниць. Куферок зложено на поліції. — П. Ігнатий Янішевський, що приїхав з Тішина, вискакуючи з трамваю коло костела сьв. Анни, згубив портфель з 830 коронами. — З Грацу донбсять, що на горі Безенштайн високої на 2300 метрів засипав осуг сніговий 6 туристів, котрі на лещетах вибрались були на ту гору. На місце катастрофи вислано експедицію ратункову. — З дому родичів в Перемишлі втік 10-літній Мечислав Маркевич, ученик III. кл. школи народної. Родичі припускають, що хлопець пішов в сторону як до Львова. — П. Авраам Цайгер загубив в переході ул. Казимирівскою і Городецькою 220 кор. банкнотами. — Наймит Іван Пелеш вивши від свого службовця, пекаря Емануїла Маєра 15 кор. зачету і 20 кор. на купно в місті, присвоїв собі гроші і щез без сліду.

— Злодій перебраний за поліціяна. Львівські злодії дають щораз більше доказів поступу в культурі і цивілізації та що уміють стояти на висоті своєї задачі. Оногди в ночи капраль поліції Зіго патрулюючи на ул. сьв. Мартина побачив, що вздовж реальности ч. 26 ходить якийсь поліціяна. Дивно ему лиш стало, що той поліціяна замість чака на голові мав звичайну шапку. Зіго почав обережно підходити до него. Ледви однак той поліціяна добачив капраля, свиснув зараз в пальці а на той знак вибігло з поза паркану двох людей з клунками на плечах та почали разом з перебраним поліціяном втікати в сторону вулиці Ткацької. Зіго пустив ся в погоню за втікаючими, мусів однак небавком дати тому спокій, бо злодії зачали стріляти до него з револьверів. Другим разом перебраний за поліціяна злодій явить ся вже в чакі і при шаблі.

— Смерть від отроєня. Кілька днів тому назад помер в Раві рускій від отроєня тамошний аптекарь Едвард Подобинський, що випив більшу скількість отруї в тім пересвідченю, що се лікер, який находив ся в такій самій флашці. Скоря лікарка поміч, полоканє жолудка і всі інші заходи вже не помогли, бо отруя розійшла ся вже була по цілім тілі. Аптекарь помер по кількох мінутах, оставляючи жену і двоє дітей.

— З бразилійских кольоній. В Прудентополи відбули ся дня 19. лютотого по полудни загальні збори Товариства „Руска Бесіда“, в сали тогож товариства. Збори отворив голова п. Андрей Гоцайлук. На председателя зборів вибрано п. Михайла Брикайла. По звіті старого виділу приступлено до вибору нового виділу, в склад котрого війшли слідуєчі панове: Голова Андрей Гоцайлук, заст. голови Федь Тихий, секретар Михайл Брикайло, касиєр Григорий Тарашук, контрольори Василь Войтович і Дмитро Берегулька, виділові Йосиф Савєвич, Стефан Савка і Василь Пуриць, господаром вибрано п. Ілію Станкевича. — Збори ухвалили відтак, що тов. „Руска Бесіда“ приступає до „Союзу Народної Ради“. На тім збори закінчились, а председатель подякував всім присутним за численну участь.

— Заметелі снігові на Ісландії. З Рейкьявік, столиці Ісландії доносять, що в північній часті сего острова настала страшна студія і такі заметелі снігові, яких ще тамошні люди не запам'ятали. Перед кількома днями їхали два ісландські дуки трома саньми і п'ятьма кінями. Нараз захопила їх на гостинці така страшна заметіль, що они вже не могли дальше їхати і їх таки зовсім засипало. На другий день знайшли їх в снігу вже неживих. В иншій стороні засипало знов снігом якусь женщину, котра видячи, що заносить ся на страшну заметіль, вибрала ся ратувати сина, котрий був з вівцями на пасовиську.

Телеграми.

Прага 29 марта. Президія міського виділу ухвалила вислати з нагоди ювілейних торжеств в Римі телеграму з желанями на руки бурмістра Риму.

Париж 29 марта. Міністерство справ заграничних одержало вість, з котрої показує ся, що донесене о подіях в Фезі були пересадні. Стан річи не єсть там так критичний.

Париж 29 марта. Воздухопловець Ке (Cai) підлетів був на своїм літаку до 700 метрів висоти, а відтак зачав нагло спадати в долину. У висоті 100 метрів апарат стратив рівновагу і впав на землю. Ке, котрий був зовсім притомний, жалував ся на внутрішні болі. Привезено его до шпиталю, де він о 9 год. вечером помер.

Петербург 29 марта. Інтерпеляцію в справі земств на Литві і Руси на основі 87 арт. прав основних поставили соціялісти, трудовики, кадети, поступовці і жовтияки. Сі послідні не думаютъ вже складати мандатів.

Льондон 29 марта. (Бюро Райтера). Японія дорадила Хіні, щоби уступила в виду ультиматум Росії.

Солунь 29 марта. Около 4.000 Малісорів заатакувало і заняло кілька турецких домів ब्लюкових; 30 вояків згинуло, около 20 дістало ся до неволі. Положенє у віляеті скодарскім єсть поважне. Ворохобня мабуть розширить ся. З Константинополя вибрали ся в дорогу до Скодару 4 баталіони під командою Торгут Шефката-паші.

Ціна збіжа у Львові.

дня 28-го марта:

Ціна в коронах за 50 кїльо у Львові.	
Пшениця	10 80 до 11—
Жито	7— „ 7-20
Овес	8-30 „ 8-50
Ячмінь паший	8— „ 8-30
Ячмінь броварний	8-30 „ 9-50
Ріпак	— „ —
Льнянка	— „ —
Горох до варєня	8-50 „ 12—
Вієн	9-50 „ 10—
Бобик	8-30 „ 8-50
Гречка	— „ —
Кукурудза нова	— „ —
Хміль за 50 кїльо	— „ —
Конюшина червона	65— „ 80—
Конюшина біла	85— „ 105—
Конюшина шведска	70— „ 80—
Тимотка	45— „ 50—

Надіслане.

Руско-польска

Термінологія

ві збіркою **ИНШИХ СЛІВ** до шкільної і приватної науки.

На підставі шкільних підручників
зладив

ЙОСИФ ТАНЧАКОВСКИЙ

учитель школи ім. М. Шашкевича у Львові, 1910.

Накладом автора.

— Ціна 1 К (опаска 5 сотиків). —

Рух поїздів залізничних

обовязуючий з днем 1 мая 1910 р. після часу
середно-європейского.

ЗАМІТКА. Поїзди носітими визначені грубим друком. Нічні години від 6-00 вечером до 5-59 рано суць означені підчерпунком чисел мінуткових.

Приходять до Львова

на головній двореді:

- З Кракова: 2-30, 8-55, 1-15, 1-30, 8-40, 7-20, 10-10, 5-45, 10-05.
- З Підволочиска: 7-20, 12-00, 2-15, 5-40, 10-30.
- З Черновца: 12-20, 5-45*, 8-05, 10-21**, 2-03, 5-53, 6-35, 9-50.
- *) Із Станіславова. **) З Коломиї.
- Зі Стрия: 7-28, 11-45, 4-25, 7-41, 10-19*, 11-02.
- *) Від 19/8 до 11/9 в неділі і р. свята.
- З Самбора: 8-00, 9-58, 2-00, 9-00.
- З Сокаля: 7-32, 1-20, 8-00.
- З Яворова: 8-15, 5-00.
- З Підгайчя: 11-15, 9-58.

На Підзамчє:

- З Підволочиска: 7-01, 11-40, 2-00, 5-17, 10-18.
- З Підгайчя: 10-54, 9-44.
- З Винника: 6-29, 7-26, 11-55*.)
- *) Лиш в середу і субогу.

На Личаків:

- З Підгайчя: 10-36, 9-27.
- З Винника: 7-08, 6-11, 11-38*.)
- *) Лиш в середу і субогу.

Відходять зі Львова

в головного двірця:

- До Кракова: 12-45, 3-55, 6-04, 8-25, 8-40, 2-45, 3-15, 8-55, 7-45, 11-15.
- До Підволочиска: 6-20, 10-40, 2-18, 8-10, 11-16, 11-32.
- До Черновца: 2-50, 6-10, 9-10, 9-35, 2-23, 10-36, 2-52*, 5-59**).
- *) До Станіславова. **) До Коломиї.
- До Стрия: 7-30, 10-15, 6-50, 11-25, 1-45.
- До Самбора: 6-00, 9-05, 3-40, 10-40.
- До Сокаля: 7-34, 2-30, 7-10, 11-35*.)
- *) До Рави рускої лиш в неділі.
- До Яворова: 8-20, 6-30.
- До Підгайчя: 5-58, 6-16.

З Підзамчя:

- До Підволочиска: 6-35, 11-00, 2-31, 8-33, 11-33.
- До Підгайчя: 6-12, 6-30.
- До Винника: 1-30, 10-30*.)
- *) Лиш в середу і субогу.

З Личаків:

- До Підгайчя: 6-31, 6-50.
- До Винника: 1-49, 10-57*.)
- *) Лиш в середу і субогу.

Colosseum Германіє

Від 16 до 31 марта 1911.

Сензацийні новости!

Nelsons et Newsboys, оригінальні новоіорські уличні співаки. — Le unestatique, танці тіний. — Paoli в своїм акробатичним ісами і малпами. — Soewes Lewandowski найзнаменитші акробатичні таночники. — Darlos Japa славний париский дует. — „Она метить ся“, комедия в французско-го. — Ohio, ексцентричний ілюзіоніст. — The Nelsons мігольотичні привиди. — Little Lon and Toni фантастичні парискі таночники. — Gusti Perla субретка і т. д.

ВІТОГРАФ 10 величавих новостей і т. д.

В неділі і свята 2 представлення о годліні 4 і 8 вечер.

Білетя можна вчаснійше набути в Бюрі дневників ПЛЬОНА, ул. Кароля Людвика 5.

За редакцію відповідає: Адам Креховецкий.

Телефон 452.

Телефон 452.

Містове бюро
" **Ц. К. ЗЕЛІЗНИЦЬ ДЕРЖАВ.**
у Львові пасаж Гавсман ч. 9

В И Д А Е

Білет складані комбіновано - окружні до всіх і зі всіх значнійших місцевостей Європи важні 60, 90 і 120 днів.

Білет складані в однім напрямі на німецьких залізницях, важні 45 днів.

Білет картонові, звичайні, до всіх станцій в краю і за границею.

Асигнати

на місця в спальних вагонах.

Продаж всяких розкладів їзди і провідників.

Замовлені білети на провінцію висилають ся за поштовою післяплатою або за посередництвом дотичної залізничної станції.

При замовленю складаного білету треба надіслати 5 корон задатку і подати день, від котрого білет має бути важним.

Телеграфічна адреса: Stadtbureau, Львів.